

Senyores i senyors en primer lloc voldria llegir una cita que m'ha passat en Jordi Peñarroja i que fa referència als fills d'extremadura que son enviats a Catalunya durant la Guerra de Successió a principis del segle XVIII i on segons diuen els seus conciutadans no estan fets a sortir de la seva terra i que en aquesta circumstància es troben perduts, realment no lliga massa amb el que se suposa va ser bressol de conquistadores.

Missatge tramés des de Madrid al Duque de Pòpuli, durant el Setge de Barcelona l'any 1713, citat a la pàgina 283 se S.Sanpere i Miquel. Fin de la Nación Catalana L'Avenç Barcelona 1905.

“Los 20 batallones extremeños le llegaran muy disminuidos por una acostumbrada deserción, pues los extremeños, en quitado sus payses, se sienten por perdidos”

Pel que fa a la comunicació, utilitzo el terme de Regne de Catalunya en lloc de Corona d'Aragó en les aportacions pròpies i el mantinc en les cites el de Corona d'Aragó si els autors així si refereixen. La cita que faig de Jesús Lalín de la seva proposta de fer un estudi comparat del virregnat (o lloctinència) cita diferents territoris de l'antic Regne de Catalunya sense fer esment de les Mallorques no sé si es un error d'edició o d'origen però ho he deixat tal com apareix al llibre d'en Jordi Bilbeny d'on he tret la cita.

L'ESTRUCTURA POLÍTICA CATALANA I L'AMÈRICA COLONIAL PRIMIGENIA

Una mirada desapassionada i lliure de prejudicis mostraria Les Capitulacions de Santa Fe, signades el 17 d'abril de 1492 entre el rei Ferran, la reina Isabel i Cristòfol Colom com un document cabdal del Regne de Catalunya i de la història del Nou Mon. Les Capitulacions tenen un gran valor diplomàtic i institucional, ens permeten conèixer els precedents de la història del nostre país i de com era la primera estructura política que Europa imposà a Amèrica.

Les Capitulacions de Santa Fe, per alguns conegudes com Capitulacions de Cristòfol Colom, son un pacte o contracte entre els reis i Colom. El document es enregistrat i guardat a l'arxiu Reial de Barcelona i la seva redacció segueix la tradició de la Cancelleria Reial Catalana.

Del text de les Capitulacions publicat per Frederic Udina Martorell al col·loqui de La Rábida 1979 ens crida l'atenció que en relació a Colom diu que se'l nomena : Virrei, Almirall i Governador General, com a compensació del que ha descobert a la Mar Oceànica i el que descobrirà en el proper viatge. Sembla donar a entendre l'existència d'un viatge anterior fet pel mateix Colom, i en la línia assenyalada per Luis Ulloa .

No cal dir que els càrrecs rebuts son genuïnament catalans, en el cas del Virrei i del Governador General sense corresponent a Castella. En el cas de l'Almirall si be si que existeix a Castella i les Capitulacions si refereixen en concret, però com assenjala de forma complerta Jordi Bilbeny al seu llibre Cristòfol Colom Príncep de Catalunya a la Corona D'Aragó aquesta figura era plenament vigent i desenvolupant la tasca que el seu

nom indica cosa que no passava a Castella en aquell moment on no deixava de ser un càrrec honorífic.

En Vicens Vives l'any 1947 a la II Assemblea d'Americanistes celebrada a Sevilla assenyala que Castella l'any 1492..estaba mancada de la rica experiència de govern de la Corona d' Aragó i per tan i trobant-se en la necessitat d'improvisar un règim administratiu i jurisdiccional per a la jove Amèrica van acudir a l'única font on podrien trobar-ho, es a dir a la complexa organització estatal que havien elaborat els reis del Casal de Barcelona.

Nosaltres a la vista del que avui sabem sobre aquest fet, no creiem que fos Castella la que fes aquesta feina sinó que van ser els propis catalans de diferents parts del Regne de Catalunya els que van dur a terme en primera instància la magna obra del descobriment per Europa, la conquesta i evangelització d'Amèrica. Amb interferències, amb desplaçament i en darrer terme la suplantació per part de Castella. Reclamem però el mèrit de la primera acció i volem escatir els errors i les causes que no ens van permetre completar la feina començada, per tal d'aprendre per avui d'aquella experiència històrica.

En el discurs Catalunya i Amèrica, inaugural del curs acadèmic 1981-1982 de l'Ateneu Barcelonès Miquel Coll i Alentorn cita Vicens Vives en els termes que ho em fet anteriorment i conclou en referència al que aquest diu ...si les estructures d'Amèrica van ésser calcades damunt les nostres, l'esperit que les va fer servir va ésser tot un altre, en certa manera contrari al que els havia donat naixença. Si esperit i forma s'haguessin correspost plenament, la sort de l'Amèrica hispànica hauria pogut ésser molt diferent i probablement millor, i les relacions orgàniques entre les noves terres i les velles haurien pogut subsistir perdurablement al llarg dels segles.

Entre la comunicació d'en Vicens Vives i la d'en Coll i Alentorn havien passat trenta-cinc anys una en plena dictadura i l'altra dins d'una normalitat democràtica. Els dos anuncien que l'estructura política catalana per una raó o per un altre havia passat a Amèrica. En Coll i Alentorn avança la hipòtesi que si la colonització hagués estat plenament feta per la Corona d'Aragó el resultat hauria estat millor per a tothom.

En el seu llibre Cristòfol Colom Príncep de Catalunya Jordi Bilbeny de l'any 2006 després d'analitzar exhaustivament tot el publicat en relació a la institució del virregnat hi conclou ..el virregnat colomí es una síntesi dels diversos virregnats que es donaven en els diferents estats de la monarquia catalana, amb noves i naturals facultats per adaptar-se al Nou Mon, a unes estructures de poder encara per desenvolupar i fruit de les noves conquestes catalanes.

Fa referència a la proposta de Jesús Lalínde Abadia de fer un estudi comparat del virregnat (o lloctinència) a Aragó, o a València , Sicília , Nàpols,Sardenaya, Catalunya, per completar-ho a Amèrica on apareix amb aquest nom o similar. De l'aportació de Jesús Lalínde en Jordi Bilbeny escriu que s'hi dedueix que, com que la institució virregnal és comuna a tots els territoris de la Corona d'Aragó i atès que, a Amèrica hi ha virreis, els nous territoris han de pertànyer a la Corona d'Aragó.

Avui tenim molt més a mà documents com el mapa d'en Teixeira del segle XVI que omple, en sentit de domini, el continent americà de banderes catalanes i fa que en els nostres dies sigui més vist del que segurament ho ha estat en els darrers tres-cents anys i

la gent és pregunta ¿quin sentit tenen aquestes banderes catalanes assenyalant possessió sobre Amèrica?

O un altra pregunta a fer-se és quina va ser la causa primera que generà el concepte polític de federalisme a Amèrica qui el porta d'Europa. Castella ? França ? Portugal ? Anglaterra ?

Potser rellegint amb uns altres ulls Les Capitulacions de Santa Fe i els documents que les acompanyen i parant esment al que el Regne de Catalunya era a finals del segle XV, trobaríem les respostes i podríem descobrir aquesta vegada també un Nou Mon perquè a la conclusió que arribo és que no ens han amagat l'origen català d'en Colom; si no que ens han amagat Catalunya i que aquell fet és conseqüència d'aquest.

Be amics i amigues esperem que l'Otger Cataló bufi novament el seu corn i l'alenada ens ompli de força i de coratge perquè la feina a fer és Hercúlia.

Gràcies per la seva atenció i bon dia a tothom

JORDI MIRAVET